

Utrikesutskottets betänkande 2022/23:UU1

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag om anslag för 2023 inom utgiftsområde 5, som uppgår till ca 2,1 miljarder kronor. Därmed avstyrker utskottet de alternativa budgetförslag som förts fram i motioner. Utskottet tillstyrker också regeringens förslag om vissa bemyndiganden om ekonomiska åtaganden.

Ledamöterna från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet avstår från ställningstagande när det gäller budgetbeslutet och redovisar i stället sina överväganden i särskilda yttranden.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:1 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan.

Fyra yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2022/23.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Budgetprocessen i riksdagen	4
Betänkandets disposition	5
Utskottets överväganden.....	6
Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5	6
Statens budget inom utgiftsområde 5.....	9
Särskilda yttranden	15
1. Statens budget inom utgiftsområde 5 (S).....	15
2. Statens budget inom utgiftsområde 5 (V).....	17
3. Statens budget inom utgiftsområde 5 (C)	18
4. Statens budget inom utgiftsområde 5 (MP).....	19
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen.....	22
Motioner från allmänna motionstiden 2022/23	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och motionärernas anslagsförslag	23
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.....	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Statens budget inom utgiftsområde 5

a) Anslagen för 2023

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 5 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 5 punkt 1 och avslår motionerna

2022/23:1277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V),

2022/23:2041 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 1,

2022/23:2093 av Jacob Risberg m.fl. (MP) och

2022/23:2202 av Kerstin Lundgren m.fl. (C).

b) Bemyndiganden om ekonomiska åtaganden

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:1 utgiftsområde 5 punkt 2.

Stockholm den 8 december 2022

På utrikesutskottets vägnar

Morgan Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Morgan Johansson (S)*, Magdalena Thuresson (M), Olle Thorell (S)*, Margareta Cederfelt (M), Linnéa Wickman (S)*, Ann-Sofie Alm (M), Håkan Svenneling (V)*, Magnus Berntsson (KD), Kerstin Lundgren (C)*, John E Weinerhall (M), Jacob Risberg (MP)*, Stefan Olsson (M), Alexander Christiansson (SD), Johan Büser (S)*, Azra Muranovic (S)*, Rasmus Giertz (SD) och Martin Melin (L).

* Avstår från ställningstagande, se särskilda yttranden.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet regeringens budgetproposition 2022/23:1 i de delar som gäller utgiftsområde 5 Internationell samverkan och ett antal motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2022/23. Regeringens förslag till riksdagsbeslut och motionsförslagen finns i bilaga 1. I bilaga 2 och 3 finns en sammanställning av regeringens förslag till anslag för 2023 och beställningsbemyndiganden samt de avvikelser från dessa som Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Centerpartiet och Miljöpartiet föreslår i sina respektive budgetmotioner.

Under beredningen av ärendet fick utskottet vid sammanträdet den 15 november 2022 information om budgetförslaget inom utgiftsområde 5 av kabinetssekreteraren Jan Knutsson med medarbetare från Utrikesdepartementet. Vidare fick utskottet vid sammanträdet den 23 november 2022 information om Inspektionen för strategiska produkter av generaldirektör Carl Johan Wieslander, om Utrikespolitiska institutet av direktör Jakob Hallgren, om Svenska institutet av generaldirektör Madeleine Sjöstedt med medarbetare, om Folke Bernadotteakademien av generaldirektör Per Olsson Fridh med medarbetare och om Stockholms internationella fredsforskningsinstitut av generaldirektör Dan Smith med medarbetare.

Budgetprocessen i riksdagen

Rambeslutsprocessen

Budgetprocessen innebär bl.a. att riksdagen i ett första steg genom ett beslut fastställer en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som utgiftsområdets anslag högst får uppgå till (11 kap. 18 § tredje stycket riksdagsordningen).

Finansutskottet har föreslagit att riksdagen ska ställa sig bakom den utgiftsram för utgiftsområde 5 Internationell samverkan för 2023 som regeringen föreslagit (bet. 2022/23:FiU1). Regeringen har föreslagit att utgiftsramen ska bestämmas till 2 094 669 000 kronor (prop. 2022/23:1). Riksdagen väntas den 13 december 2022, efter att detta betänkande justerats, fatta beslut med anledning av finansutskottets förslag. Utrikesutskottets ställningstagande i detta betänkande till hur anslagen för utgiftsområdet ska fördelas inom utgiftsområdesramen bygger på förutsättningen att riksdagen fastställer ramen för utgiftsområde 5 i enlighet med finansutskottets förslag.

Riksdagens ställningstagande till anslag och bemyndiganden om ekonomiska åtaganden för utgiftsområdet ska göras genom ett enda beslut (11 kap. 18 § fjärde stycket riksdagsordningen).

Uppföljning av regeringens resultatredovisning

Enligt 10 kap. 3 § budgetlagen (2011:203) ska regeringen i budgetpropositionen lämna en redovisning av de resultat som har uppnåtts i verksamheten i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

I utskottens uppgifter ingår att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut (4 kap. 8 § regeringsformen). Som en del i utskottens uppföljning ingår att behandla den resultatinformation som regeringen presenterar. Riksdagen har beslutat om riktlinjer för bl.a. den löpande uppföljningen av regeringens resultatredovisning (framst. 2005/06:RS3, bet. 2005/06:KU21, rskr. 2005/06:333–335).

Utskottet har mot den bakgrunden gått igenom regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5 i budgetpropositionen. Genomgången är ett underlag för utskottets behandling av budgetpropositionen och för den fortsatta mål- och resultatdialogen med regeringen.

Betänkandets disposition

Betänkandet har disponerats så att målet för utgiftsområdet och regeringens resultatredovisning behandlas först. I detta avsnitt tar utskottet också upp de tillkännagivanden som redovisas i budgetpropositionen inom utgiftsområde 5. Därefter behandlar utskottet de förslag i budgetpropositionen och de motionsförslag som gäller statens budget inom utgiftsområde 5.

Utskottets överväganden

Regeringens resultatredovisning för utgiftsområde 5

Propositionen

Riksdagen har beslutat om målet för utgiftsområde 5. Målet är att säkerställa Sveriges intressen i förbindelserna med andra länder (prop. 2008/09:1 utg.omr. 5, bet. 2008/09:UU1, rskr. 2008/09:122). I propositionen framhåller regeringen att insatser som finansieras genom utgiftsområdet ska ses i ett sammanhang där även effekterna av andra offentliga insatser eller samverkan med berörda aktörer bidrar till måluppfyllelsen. Det handlar om en bredd av samhälleliga kontakter och relationsskapande på olika nivåer, i olika forum, och med diplomatiska, politiska och ekonomiska medel.

För utgiftsområdet finns resultatindikatorer för följande fem områden:

- internationell krishantering och fredsfrämjande insatser
- forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning
- exportkontroll
- nordiskt samarbete
- Sverigefrämjande.

Av regeringens resultatredovisning, som i huvudsak bygger på resultat under 2021, framgår att Sverige deltagit aktivt i en rad internationella samarbetsorganisationer, bl.a. genom bidrag till omkring 40 civila och militära krishanterings- och fredsfrämjande insatser och andra internationella koalitioner under ledning av EU, FN, Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) och Nato. Myndigheterna som deltagit med personal har varit Försvarsmakten, Polismyndigheten, Folke Bernadotteakademien, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Kriminalvården Åklagarmyndigheten och Domstolsverket. Indikator för området visar att den utsända personalstyrkan under 2021 minskade med omkring 70 personer jämfört med 2020, vilket enligt regeringen till viss del förklaras av fortsatt påverkan av pandemin.

När det gäller nedrustning och icke-spridning redogör regeringen bl.a. för det fortsatta arbetet med det s.k. Stockholmsinitiativet för kärnvapen-nedrustning.

När det gäller forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning redogör regeringen för att Totalförsvarets forskningsinstitut, Stockholms internationella fredsforskningsinstitut och Utrikespolitiska institutet under 2021 fortsatte att bedriva forskning om säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning.

I fråga om exportkontroll är de centrala myndigheterna på exportområdet Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM). ISP fick under 2021 nya och utökade uppgifter, bl.a. i fråga om

produkter med dubbla användningsområden (PDA). Tillståndsärendena hos ISP har också över tid blivit fler och mer komplexa, vilket inte minst gäller på PDA-området.

I samarbetet inom Östersjöregionen har regeringen som övergripande mål att förbättra relationerna och samarbetet inom Östersjöregionen. Regeringen redogör bl.a. för att Sverige under 2021 gav stöd till ett stort antal lands- och sektorsövergripande samarbetsprojekt, ledarskapsprogram, stipendieprogram, kommunikation vid utlandsmyndigheter samt svenskundervisning vid lärosäten för att främja samarbete, dialog, erfarenhetsutbyten och integration i Östersjöregionen. Arbete till stöd för en demokratisk och hållbar utveckling i Ryssland har sin utgångspunkt i strategin för Sveriges stöd till demokrati, mänskliga rättigheter och miljö i Ryssland 2020–2024 som beslutades i januari 2020. Den ryska militära upprustning som påbörjades under 2021 och som i februari 2022 omsattes i ett ryskt anfallskrig mot Ukraina har på ett genomgripande sätt förändrat förutsättningarna för detta stöd. Sedan dess har insatser som har involverat samarbete med ryska offentliga aktörer fasats ut. Sverige stöttade under 2021 ryska civilsamhällesorganisationer verksamma inom bl.a. demokrati och mänskliga rättigheter, miljö, jämställdhet och motverkande av våld i nära relationer, hbtqi-frågor, kultur och medier. Stödet till civilsamhällesaktörer, inklusive kvinnorrättsorganisationer, bidrog till att flera organisationer kunde överleva och fortsätta sitt arbete trots den mycket negativa utvecklingen på området demokrati och mänskliga rättigheter i Ryssland under året. Regeringen hade under 2017–2021 en särskild satsning på yttrandefrihet, cybersäkerhet, kontakter med det civila samhället och motverkande av desinformation. Det ryska anfallskriget mot Ukraina i februari 2022 har på ett genomgripande sätt förändrat förutsättningarna för stödet.

Inom ramen för EU:s makroregionala strategi för Östersjöregionen bedrevs ett aktivt arbete med att utveckla regionen. Strategin beslutades under svenskt ordförandeskap 2009. Den 1 juli 2022 till den 30 juni 2023 innehar Sverige ordförandeskapet inom strategin. Regeringen anger att under ordförandeskapet i EU:s Östersjöstrategi avser Sverige bl.a. att undersöka möjligheten till utvecklat samarbete med Ukraina, inom ramen för strategin.

När det gäller nordiskt samarbete redogör regeringen för att det under 2021 fortfarande präglades av covid-19-pandemin. Den fria rörligheten i de nordiska gränsregionerna påverkades av de åtgärder som vidtogs för att bromsa smittspridningen.

Insatserna inom Sverigefrämjande genomförs av utlandsmyndigheterna samt av Svenska institutet (SI). SI:s långsiktiga Sverigefrämjande arbete med att sprida information och kunskap om Sverige, främja svenska intressen internationellt och bygga långsiktiga relationer till Sverige fortsatte under 2021.

Sist i resultatredovisningen konstaterar regeringen att utrikesförvaltningen även under 2021 arbetade aktivt med stöd och råd till svenska resenärer med anledning av covid-19-pandemin. I augusti 2021 inleddes ett omfattande evakueringsarbete från Afghanistan och efter den akuta fasen fortsatte

evakueringsarbetet under hösten 2021 med fokus på andra grupper än svenskar. Den konsulära ärendeströmningen minskade inte i någon nämnvärd utsträckning till följd av pandemin, trots minskat resande.

I sin samlade bedömning av måluppfyllelsen anger regeringen att den verksamhet som bedrivits inom utgiftsområdet har bidragit till att uppnå målet att säkerställa Sveriges intressen.

Redovisade tillkännagivanden

I resultatredovisningen i fråga om verksamheten inom partnerskapet med Nato framför regeringen att riksdagens tillkännagivande till regeringen om en Natooption (bet. 2020/21:UFöU4 punkt 4, rskr. 2020/21:133–134 samt bet. 2021/22:UU11 punkt 4, rskr. 2021/22:187 anses tillgodosedda och slutbehandlade med anledning av att regeringen den 16 maj 2022 beslutade att Sverige ska ansöka om medlemskap i Nato och att Sverige den 5 juli 2022 fick ställning som inbjuden medlem i Nato under tiden som respektive Natolands parlament ratificerar Sveriges ansökningsprotokoll.

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att det sedan flera år pågår en dialog mellan riksdagen och regeringen om utvecklingen av den ekonomiska styrningen. Utskottet anser att det är viktigt att utvecklingsarbetet kring den ekonomiska styrningen fortsätter. Utskottet konstaterar att resultatredovisningen är ett viktigt underlag för utskottets beredning av budgetpropositionen. Regeringens redovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts ska ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga anslagsmedel används och vilka resultat de får i förhållande till de mål som riksdagen har beslutat om.

Utskottet konstaterar att det som en följd av snäva tidsramar inte har varit möjligt för regeringen att ge resultatredovisningen ett fullödigt innehåll. Utskottet utgår från att nästa års budgetproposition kommer att innehålla en sedvanlig resultatredovisning i enlighet med budgetlagens krav.

Statens budget inom utgiftsområde 5

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen har begärt. Motionärens alternativa förslag till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 5 avslås.

Propositionen

Anslagen

Utgiftsområde 5 Internationell samverkan består av elva anslag och omfattar frågor som gäller Sveriges förhållande till och överenskommelser med andra stater och internationella organisationer. Inom utgiftsområdet verkar två myndigheter: Inspektionen för strategiska produkter (ISP) och Svenska institutet (SI).

För budgetåret 2023 föreslår regeringen att riksdagen anvisar anslagen inom utgiftsområde 5 enligt den tabell som framgår av betänkandets bilaga 2.

När det gäller förändringar av de enskilda anslagen inom utgiftsområdet föreslår regeringen att anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer minskas med 200 miljoner kronor 2023 (jämfört med anvisat anslag för 2022 exklusive beslut om ändringar i statens budget) eftersom belastningen på anslaget påverkas av såväl valutafluktuationer som antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser.

Anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet ska minskas med 1 076,3 miljoner kronor 2023 jämfört med anvisat anslag för 2022. Efter ändringsbudgetar blev anslaget 1 259,5 miljoner kronor för 2022. Anslaget får användas för utgifter för att främja fred och säkerhet, förebygga konflikter, genomföra sanktioner och humanitär verksamhet samt främja respekten för folkrätten och de mänskliga rättigheterna. Anslaget får dessutom användas för extraordinärt stöd till Ukraina.

Vidare föreslår regeringen att anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter ska ökas med 62,4 miljoner kronor 2023 (jämfört med anvisat anslag för 2022 exklusive beslut om ändringar i statens budget) för att täcka utgifter för utökade uppgifter med anledning av uppdraget som behörig myndighet i anslutning till genomförandet av sanktioner, och särskilt de beslutade EU-förordningarna om restriktiva åtgärder mot Ryssland och Belarus. Vidare har ISP:s befintliga uppgifter utökats och vuxit och komplexiteten i enskilda ärenden har ökat mot bakgrund av omvärldsförändringar och den snabba teknologiska utvecklingen. Slutligen förväntas myndigheten också få uppdrag som granskningsmyndighet i ett nytt system för granskning av utländska direktinvesteringar.

Anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen ökas med 5 miljoner kronor för 2023 (jämfört med beräknat anslag för 2023 i prop. 2021/22:1 utg.omr. 5 s. 38) för att finansiera en satsning på att öka åtgärderna för frågor inom områdena yttrandefrihet, cybersäkerhet, kontakter med det civila samhället och motverkande av desinformation. Anslaget 1:13 Internationellt miljösamarbete inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård föreslås minska med motsvarande belopp.

Politikens inriktning

Regeringen redogör i propositionen för den politiska inriktningen inom utgiftsområde 5. Regeringen konstaterar att Sverige står inför de största utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiska prövningarna i modern tid. Mot bakgrund av Rysslands anfallskrig mot Ukraina måste utrikes- och säkerhetspolitiken omprioriteras för att möta de hot som Sverige och Europa står inför. Med tanke på det nya utrikes- och säkerhetspolitiska läget kommer regeringen att föra en i första hand svensk utrikespolitik i samarbete med EU. Att värna svenska intressen och att stå upp för demokratiska värderingar är själva kärnan i denna politik, som bygger på aktiv diplomati och internationellt samarbete. Regeringen konstaterar att Sveriges medlemskap i internationella organisationer möjliggör genomslag för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik och är en effektiv plattform för sakpolitiska prioriteringar. Regeringen anser att Sverige ska vara en ansvarsfull och engagerad medlem i dessa organisationer. Respekten för det regelbaserade internationella systemet, som bygger på folkrätten, är central, inte minst i ljuset av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och ett offensivt Kina. Regeringen framhåller att Sverige värnar den europeiska säkerhetsordningen och att respekten för mänskliga rättigheter är fortsatt grundläggande för utrikespolitiken. Regeringen avser även att verka för jämställdhet och kvinnors rättigheter och deltagande som en förutsättning för hållbar säkerhet.

Regeringen konstaterar att Sverige under första halvåret 2023 är ordförande i EU. Centrala uppgifter i EU-arbetet förväntas bli att skapa säkerhet för EU:s medborgare och att gemensamt stödja Ukraina, energiförsörjningen och klimatomställningen och att stärka unionens konkurrenskraft. Regeringen konstaterar att EU är Sveriges viktigaste utrikespolitiska plattform och även avgörande för Sveriges ekonomi.

Regeringen anger vidare att klimatförändringarnas konsekvenser kan bidra till instabilitet och påtvingade förflyttningar och kan förvärra befintliga konflikter och skapa nya spänningar, inklusive i vårt grannskap. Klimat och säkerhet ska beaktas inom EU:s klimatdiplomati och krishantering och i EU:s breda utrikes- och säkerhetspolitik samt i transatlantiska samarbeten.

Som blivande medlem i Nato kommer regeringen att ställa sig bakom Natos politik på området, inklusive Natos strategiska koncept, och fortsätta att verka för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning. I ljuset av icke-spridningsfördraget NPT:s genomförda översynskonferens kommer

regeringen att värna fördragets grundläggande roll och främja staters fulla genomförande av skyldigheter och åtaganden som gjorts inom ramen för NPT. Regeringen anger vidare att arbetet inom ramen för Stockholmsinitiativet för kärnvapenedrustning fortsätter.

Bemyndiganden

I budgetpropositionen föreslår regeringen att riksdagen beslutar om två beställningsbemyndiganden som framgår av bilaga 3 till betänkandet.

Regeringen föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 50 miljoner kronor 2024–2026 för anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet. Regeringen anger att den i vissa fall behöver ingå fleråriga ekonomiska åtaganden i förhållande till organisationer som får årligen återkommande strategiskt stöd. Vidare föreslår regeringen att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 180,5 miljoner kronor för 2024–2030 för anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen. Regeringen anger att Sida, Svenska institutet och Regeringskansliet behöver besluta om bidrag i form av fleråriga stipendier, långsiktiga insatser på miljöområdet samt insatser inom mänskliga rättigheter och demokrati.

Motionerna

I partimotion 2022/23:1277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområdet enligt bilaga 2. Förslaget innebär att motionärerna ökar anslaget till samarbetet inom Östersjöregionen med 10 miljoner kronor för 2023 för stöd till rysk och belarusisk opposition samtidigt som anslaget till freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 10 miljoner kronor för att inte ge stöd till Nato eller Natoanknutna tankesmedjor. Förslaget ligger därmed på samma nivå som den beslutade ramen för utgiftsområdet.

I kommittémotion 2022/23:2041 av Morgan Johansson m.fl. (S) yrkande 1 föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområdet enligt bilaga 2. Förslaget innebär att motionärerna inte har några förslag till förändringar av anslagsnivåer. Däremot har motionärerna starka uppfattningar om hur dessa medel bör användas.

I kommittémotion 2022/23:2202 av Kerstin Lundgren m.fl. (C) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområdet enligt bilaga 2. Förslaget innebär att motionärerna minskar anslaget med 866 000 kronor. Motionärerna föreslår en sänkning av pris- och löneomräkningen, vilket påverkar anslag som räknas upp med denna. Det innebär att anslaget 1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet minskas med 279 000 kronor, anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter minskas med 139 000 kronor och anslaget 1:9 Svenska institutet minskas med 448 000 kronor.

I kommittémotion 2022/23:2093 av Jacob Risberg m.fl. (MP) föreslås att riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområdet enligt bilaga 2. Förslaget innebär att motionärerna ökar anslaget med 330 miljoner kronor. Motionärerna föreslår en höjning av anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer med 300 miljoner kronor och en höjning av anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning med 30 miljoner kronor. Det ökade anslagen ska ge utrymme för att Sveriges avgifter till internationella organisationer ska kunna förbli på den nivå de varit de senaste åren och att forskningen om nedrustning och icke-spridning stärks kraftigt.

Utskottets ställningstagande

Anslagen

Statsbudgetens utgiftsområde 5 Internationell samverkan består till stor del av obligatoriska avgifter kopplade till Sveriges deltagande i internationella organisationer. Avgifterna finansieras från anslaget 1:1 som utgör drygt 60 procent av utgiftsområdesramen. Under 2021 gick knappt hälften av anslaget till FN och en knapp tredjedel till Nordiska ministerrådet. I övrigt gäller utgifterna främst deltagandet i Europarådet, OSSE och OECD. Utgifterna är framför allt beroende av förändringar i organisationernas arbete och valutakurser, vilket lämnar litet utrymme för svensk påverkan.

Utskottet konstaterar att det råder bred enighet om betydelsen av Sveriges medlemskap i dessa internationella organisationer. Utskottet instämmer i regeringens bedömning att prioriterade områden i FN-arbetet ska vara hanteringen av kriget i Ukraina, kris- och konflikthantering också i vårt bredare närområde, upprätthållande av den regelbaserade världsordningen och främjande av mänskliga rättigheter och demokrati samt att möta globala hot och utmaningar. Utskottet tillstyrker regeringens förslag att minska anslaget 1:1 Avgifter till internationella organisationer med 200 miljoner kronor mot bakgrund av att anslaget påverkas av såväl valutafluktuationer som antalet freds- och säkerhetsfrämjande insatser. Att höja anslaget med 300 miljoner kronor som föreslås i motion 2022/23:2093 (MP) anser utskottet inte vara aktuellt. Därmed avstyrker utskottet motion 2022/23:2093 (MP) i denna del.

När det gäller anslaget 1:2 freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet välkomnar utskottet regeringens fokus på insatser till stöd för Ukraina och på att värna den globala och den europeiska säkerhetsordningen då ett fullskaligt anfallskrig pågår i Europa. Utskottet tillstyrker att anslaget minskas med 1 076,3 miljoner kronor. Utskottet noterar att anslaget under 2022 blev 1 259,5 miljoner kronor efter ändringsbudgetar med anledning av kriget i Ukraina. Att minska anslaget med 10 miljoner kronor för att inte stödja Nato eller Natoanslutna tankesmedjor som föreslås i motion 2022/23:1277 (V) i denna del anser utskottet bör avstyrkas, liksom att minska anslaget med 279 000 kronor genom en sänkning av pris- och löneomräkning som föreslås i motion 2022/23:2202 (C) i denna del.

Utskottet delar regeringens uppfattning att Sverige ska upprätthålla en strikt, effektiv och modern exportkontroll samt att ett Natomedlemskap kommer att förändra förutsättningarna för krigsmaterielexport inom Sveriges nationella regelverk. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om att öka anslaget 1:5 Inspektionen för strategiska produkter med 62,4 miljoner kronor mot bakgrund av att Inspektionen för strategiska produkter (ISP) befintliga uppgifter har utökats och vuxit. Därmed avstyrker utskottet motion 2022/23:2202 (C) i denna del om att minska anslaget med 139 000 kronor. Utskottet noterar bl.a. att ISP har uppdraget som behörig myndighet i anslutning till genomförandet av sanktioner, och särskilt de beslutade EU-förordningarna om restriktiva åtgärder mot Ryssland och Belarus, att ISP förväntas få uppdraget som granskningsmyndighet i ett nytt system för granskning av utländska direktinvesteringar samt slutligen att tillstånds- och tillsynsärendena har ökat och blivit mer komplexa.

I motion 2022/23:2093 (MP) föreslås att anslaget 1:6 Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning ska höjas med 30 miljoner kronor för att forskningen om nedrustning och icke-spridning ska stärkas kraftigt. Utskottet bedömer att det anslag som regeringen föreslår är väl avvägt. Utskottet avstyrker därmed motion 2022/23:2093 (MP) i denna del och tillstyrker regeringens förslag som innebär ett oförändrat anslag.

När det gäller anslaget 1:9 Svenska institutet föreslår regeringen att anslaget minskas med 750 000 kronor. Utskottet tillstyrker regeringens förslag som framstår som väl avvägt. Utskottet ser därmed inte någon anledning att minska anslaget med 448 000 kronor som föreslås i motion 2022/23:2202 (C) i denna del. Motionen avstyrks.

När det slutligen rör anslaget 1:11 Samarbete inom Östersjöregionen föreslår regeringen att anslaget ökas med 5 miljoner kronor för att satsa på att öka åtgärderna inom områdena yttrandefrihet, cybersäkerhet, kontakter med det civila samhället och motverkande av desinformation. Utskottet tillstyrker anslaget och avstyrker motion 2022/23:1277 (V) i denna del, i vilken motionärerna föreslår en ökning av anslaget med ytterligare 10 miljoner kronor för stöd till rysk och belarusisk opposition.

Sammanfattningsvis finner utskottet att regeringens förslag till medelsttilldelning är väl avvägt och utskottet föreslår därför att riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan i enlighet med regeringens förslag i bilaga 2. Utskottet tillstyrker därmed punkt 1 i propositionen och avstyrker samtidigt motionerna 2022/23:1277 (V), 2022/23:2041 (S) yrkande 1, 2022/23:2202 (C) och 2022/23:2093 (MP).

Politikens inriktning

Utskottet noterar de politiska prioriteringar som regeringen anger i budgetpropositionen som vägledande för den förda politiken och som en bärande del

av verksamheten inom utgiftsområdet. Dessa prioriteringar är främst att värna svenska intressen och att stå upp för demokratiska värderingar.

Utskottet instämmer med regeringen i att Sveriges medlemskap i internationella organisationer möjliggör genomslag för Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik och är en effektiv plattform för sakpolitiska prioriteringar. Regeringen anser att Sverige ska vara en ansvarsfull och engagerad medlem i dessa organisationer.

Utskottet förutsätter att regeringen kommer att fortsätta att arbeta för ökad frihet och stärkt ställning för kvinnor och flickor samt att arbeta mot alla former av könsrelaterat våld och skadliga sedvänjor, inte minst barnäktenskap, tidiga äktenskap, tvångsäktenskap, hedersvåld och förtryck samt könsstympling.

Utskottet instämmer i regeringens avsikt att fortsätta verka för rustningskontroll, nedrustning och icke-spridning samt att fortsätta arbetet med icke-spridningsfördraget NPT:s genomförda översynskonferens samt arbetet inom ramen för Stockholmsinitiativet för kärnvapennedrustning

Utskottet avser att återkomma till frågor om långsiktiga prioriteringar i svensk politik för internationell samverkan i ett betänkande under 2023.

Bemyndiganden

Utskottet föreslår att riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som regeringen föreslår enligt vad som anges i bilaga 3. Därmed tillstyrker utskottet punkt 2 i propositionen.

Särskilda yttranden

1. Statens budget inom utgiftsområde 5 (S)

Morgan Johansson (S), Olle Thorell (S), Linnéa Wickman (S), Johan Büser (S) och Azra Muranovic (S) anför:

I budgetprocessens första steg behandlar finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:FiU1). Finansutskottets betänkande behandlas i kammaren den 13 december 2022. Utskottets ställningstagande i detta betänkande är villkorat av att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag och således fattar beslut om en utgiftsram för utgiftsområde 5 på sammanlagt 2 094 669 000 kronor.

Om riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen ger budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår vi från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Socialdemokraternas samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2074. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5. Förslaget till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 5 läggs fram i kommittémotion 2022/23:2041.

Socialdemokraternas budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 5 innebär att det nordiska samarbetet och samarbetet i Östersjöregionen ska utvecklas och stärkas samtidigt som Sverige ska fortsätta vara en stark röst globalt och en aktiv internationell kraft. Att dra sig tillbaka från den globala arenan och ha ett ensidigt provinsialt fokus som regeringen aviserat kommer att skada Sveriges goda anseende och beskära Sveriges inflytande globalt. Världen är större än vårt närområde och Europa. För oss socialdemokrater är solidariteten global och vi ser att det som händer i Latinamerika, Mellanöstern, Afrika och Asien också påverkar Sverige.

Den feministiska utrikespolitiken har varit en grundbult i den svenska utrikespolitiken sedan den socialdemokratiska regeringen lanserade den 2014, med fokus på jämställdhet och arbetet för alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna inklusive SRHR. Vi socialdemokrater står upp för den feministiska utrikespolitiken och gläds över att flera andra länder tagit efter oss. Det är djupt olyckligt att regeringen väljer att avveckla den.

Sverige ska fortsätta att vara en ansvarsfull och engagerad medlem i internationella organisationer med arbetet inriktat på bred internationell samverkan och samarbete. Ett välfungerande internationellt samarbete är grunden för en regelbaserad världsordning byggd på folkrätten. Den regelbaserade världsordningen, det multilaterala systemet, universella värden samt internationella regler, normer och överenskommelser måste försvaras.

Ett starkt engagemang för FN är en hörnsten i socialdemokratisk utrikes- och säkerhetspolitik och ska fortsätta vara en central arena för Sveriges arbete med de globala utmaningarna. Det är avgörande att FN är en enande och mobiliserande kraft i genomförandet av Parisavtalet och Agenda 2030.

EU är Sveriges viktigaste utrikes- och säkerhetspolitiska arena. För oss är det självklart att Sverige ska fortsätta att bygga ett allt närmare samarbete inom EU, liksom med våra nordiska och baltiska grannar. EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik ska stärkas i syfte att försvara EU:s intressen och värden globalt. Att stärka den samlade europeiska försvarsförmågan samt EU:s handlingsförmåga som säkerhetspolitisk aktör och förmågan att ta ansvar för unionens och närområdets säkerhet är avgörande. Vi står upp för EU:s solidaritetsklausul.

Vi vill att Sverige ska fortsätta arbetet för att stärka OSSE:s roll som plattform för dialog, konfliktlösning och ansvarsutkrävande. Vi stöder OSSE:s breda säkerhetsbegrepp som länkar samman säkerhet med mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer.

Rysslands anfallskrig mot Ukraina är oprovocerat, olagligt och oförsvarligt, och Sveriges militära, ekonomiska och humanitära stöd till Ukraina ska fortsätta. Rysslands krig innebär en ny och farligare verklighet för Europa och Sverige. Det här är den största utmaningen mot den europeiska säkerhetsordningen under hela efterkrigstiden. Rysslands krigsförbrytelser får inte gå ostraffade. Sverige ska fortsätta att stödja de insatser som nu görs bl.a. av EU för att samla in bevis och bygga åtal mot de ryska förövarna och beslutsfattarna, för att i en framtid kunna ställa dem till ansvar för sina förbrytelser. Sanktionerna mot Ryssland och ryska beslutsfattare och oligarker bör bestå.

Rysslands anfall på Ukraina ledde också till att vi socialdemokrater kom att ompröva den svenska alliansfriheten. I det nya säkerhetspolitiska läget drog vi slutsatsen att Sveriges säkerhet bäst tryggas inom ramen för medlemskap i Nato. Ett svenskt och finskt Natomedlemskap stärker också Nato. Vi socialdemokrater kommer att samarbeta med regeringen för att säkerställa att medlemskapet blir av och att det vi tidigare lovat fullföljs. Vi står fast vid att Sverige i samband med Natoanslutningen ska deklarera att Sverige inte ska ha några kärnvapen eller permanenta baser på svenskt territorium.

Diplomati och dialog är våra främsta verktyg för en fredlig utveckling. Vi socialdemokrater anser att Sveriges arbete för en fredligare och säkrare värld ska bedrivas inom och i nära samarbete med organisationer som FN, EU, OSSE och, på vägen till fullständigt medlemskap, inom ramen för partnerskapet med Nato. Sverige ska fortsätta att bidra till internationell civil och militär krishantering och fredsfrämjande insatser.

Vårt mål är en värld utan kärnvapen. Nedrustning och icke-spridning av kärnvapen är en central utrikes- och säkerhetspolitisk prioritering. För oss socialdemokrater är det självklart att Sverige ska fortsätta arbetet med att åstadkomma konkreta åtaganden och framsteg för kärnvapenedrustning inom ramen för icke-spridningsfördraget (NPT). Stockholmsinitiativet, som den

tidigare socialdemokratiska regeringen lanserade är en viktig del i detta arbete och ska fortsätta.

Sverige ska vara en stark röst globalt. Vi ser därför med stor oro på hur den nya regeringen väljer att ha ett ensidigt fokus på närområdet och Europa och drar sig undan från den globala scenen. Svensk utrikespolitik blir nu passiv och provinsial, istället för aktiv och internationell. Det kan vi aldrig stillastående gå med på. För vi vet att vårt Sverige kan bättre.

2. Statens budget inom utgiftsområde 5 (V)

Håkan Svenneling (V) anför:

Sverigedemokraternas och regeringens budgetproposition präglas av en chockerande passivitet inför såväl stora strukturella samhällsproblem som effekterna av den pågående kostnadskrisen. Vänsterpartiet presenterar i sin budgetmotion en helt annan inriktning. Den ekonomiska politiken ska inriktas mot full sysselsättning och ekonomisk jämlikhet. Bördorna av de snabba prishöjningarna måste fördelas rättvist, med särskild hänsyn till de hushåll som har små marginaler. Samtidigt måste klimatomställningsarbetet accelereras betydligt för att vi ska nå våra klimatmål. Valfärdssektorn har under lång tid varit underfinansierad. Samhället behöver förnya sitt åtagande att säkerställa en god arbetsmiljö och goda arbetsvillkor för de som söker sig till förskolan, sjukvården, skolan och äldreomsorgen och för de som redan arbetar där. För Vänsterpartiet är det vidare en självklarhet att resurserna som är avsatta för att finansiera den gemensamma välfärden ska gå till utbildning, vård och omsorg och inte till kommersiella bolag som etablerat sig i sektorn. Vi prioriterar i vårt samlade budgetförslag att anvisa betydande resurser till välfärdssatsningar via generella statsbidrag. Tillsammans med våra satsningar på klimatområdet påverkar detta i praktiken direkt eller indirekt alla utgiftsområden.

I budgetprocessens första steg behandlar finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:FiU1). Finansutskottets betänkande behandlas i kammaren den 13 december 2022. Utskottets ställningstagande i detta betänkande är villkorat av att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag och således fattar beslut om en utgiftsram för utgiftsområde 5 på sammanlagt 2 094 669 000 kronor.

Om riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen ger budgetpolitiken en annan inriktning än den Vänsterpartiet önskar, avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Vänsterpartiets förslag inom utgiftsområde 5 är en del av vårt budgetalternativ, som är en helhet.

Vänsterpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:1299. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5. Förslaget till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 5 läggs fram i partimotion 2022/23:1277. Vi vill se följande inriktning av politiken inom utgiftsområdet.

Under Putins tid vid makten i Ryssland har landet blivit alltmer odemokratiskt. I dag ser vi ett reaktionärt, konservativt och patriarkalt styre som förtrycker oppositionella och människorättsförsvare samt agerar aggressivt mot sina grannländer och spelar en destabiliserande roll i världspolitiken. Den auktoritära utvecklingen kulminera i Rysslands orättfärdiga anfallskrig mot Ukraina den 24 februari 2022. Ryssland har därmed visat att man är ett reellt säkerhetspolitiskt hot för sin omgivning. Men Putins regim är även ett hot mot alla de invånare som motsätter sig styret eller som inte passar in i det samhälle som Putin vill bygga.

Den ryska oppositionen, bestående av modiga hbtq-aktivister, feminister, människorättsförsvare och miljökampar, behöver stöd från omvärlden. Att stödja dem är att stödja en demokratisk utveckling i Ryssland och att förbättra säkerheten för dem såväl som för Rysslands grannländer.

Även situationen för oppositionella i Belarus är allvarlig. Sverige har en viktig roll i att stödja både rysk och belarusisk opposition – underjordisk verksamhet inom landet såväl som organisationer i exil.

Mot den bakgrunden avsätter Vänsterpartiet 10 miljoner kronor för stöd till rysk och belarusisk opposition 2023. Stödet trappas sedan upp till 20 miljoner kronor för 2024 och 30 miljoner kronor för 2025. Mer om Vänsterpartiets politik som rör situationen i Ryssland och Belarus går att läsa i vår motion som handlar om Rysslands auktoritära utveckling (2022/23:612). Förslaget finansieras genom bl.a. en neddragning av det ekonomiska stödet till den amerikanska tankesmedjan Atlantic Council.

3. Statens budget inom utgiftsområde 5 (C)

Kerstin Lundgren (C) anför:

I budgetprocessens första steg behandlar finansutskottet regeringens förslag till utgiftsram för utgiftsområde 5 Internationell samverkan (prop. 2022/23:1, bet. 2022/23:FiU1). Finansutskottets betänkande behandlas i kammaren den 13 december 2022. Utskottets ställningstagande i detta betänkande är villkorat av att riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag och således fattar beslut om en utgiftsram för utgiftsområde 5 på sammanlagt 2 094 669 000 kronor.

Om riksdagsmajoriteten i det första steget av budgetprocessen ger budgetpolitiken en annan inriktning än den vi önskar avstår jag från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Centerpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där inte någon eller några delar kan brytas ut och behandlas isolerat. Centerpartiets samlade förslag när det gäller statens budget finns i partimotion 2022/23:2180. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. I den motionen finns också förslag till ram för utgiftsområde 5. Förslaget till statens budget för 2023 inom utgiftsområde 5 läggs fram i kommittémotion 2022/23:2202. Centerpartiets budgetalternativ när det gäller utgiftsområde 5 innebär främst en minskad löne- och prisuppräkning.

Sverige står inför svåra ekonomiska tider. Priser, räntor och arbetslöshet stiger. Allt fler får det allt svårare att ha råd att betala räkningar och att tanka bilen. Samtidigt fortsätter världens utsläpp att öka. I detta allvarliga läge krävs att politiken fokuserar på det som är viktigt på riktigt: på att fler ska kunna få eller behålla ett jobb, på att klara klimatomställningen och på att ge människor i hela landet möjlighet att klara hushållsekonomin.

Centerpartiet kan konstatera att regeringen inte förmår att möta dessa utmaningar. Löften om att sänka priset på diesel vid pump med 5–10 kronor förbyttes i ett förslag om sänkta kostnader med drygt 40 öre. Det utlovade högkostnadsskyddet för höga elpriser lyser fortfarande med sin frånvaro. Över en natt avskaffades klimatbonusen för bilar, och klimatutsläppen förväntas stiga med den nya politiken. Trots löften om att regeringen ämnar driva en liberal och borgerlig politik föreslås nu att skatterna på jobb och företag höjs, för att finansiera höjda ersättningsnivåer i a-kassan.

Centerpartiet presenterar i sin budgetmotion ett grönt och liberalt alternativ, ett alternativ för fler jobb, minskade utsläpp och förstärkta möjligheter att bo och arbeta i hela Sverige.

I Centerpartiets budgetmotion presenteras förslag för ökat jobbskapande, genom sänkta kostnader för att anställa, minskat regelkrångel och värnandet av arbetslinjen. Klimatpolitiken förstärks, med återinförd klimatbonus, ökade incitament för energieffektivisering och bättre villkor för produktion av klimatsmart el. Konkreta lösningar på landsbygdens problem beskrivs, där kostnaden för drivmedel sänks med 3 kronor per liter för boende på landsbygden, reseavdraget görs landsbygdsfokuserat och svensk livsmedelsförsörjning tryggas.

Det svåra ekonomiska läge som Sverige står inför kräver att vi får igång jobben, att vi värnar landsbygden och att vi klarar klimatomställningen. Det behövs därför ett kraftfullt liberalt och grönt alternativ som pekar ut en annan och mer hoppfull väg framåt för Sverige.

4. Statens budget inom utgiftsområde 5 (MP)

Jacob Risberg (MP) anför:

Sverige präglas av höga energipriser, inflation, klimatkris och en kraftigt förlust av biologisk mångfald, vilket skapar stora parallella utmaningar. Samtidigt pågår ett krig i Europa och svältkatastrofer och extrem fattigdom runt om i världen. Miljöpartiets budget för 2023 visar att det går att tänka nytt. Vi kan nå våra klimatmål trots tuffa ekonomiska tider och en osäker omvärld, samtidigt som vi ökar jämlikheten, stärker jämställdheten och tar tag i våra stora välfärdsutmaningar. Vi vill bygga ett nytt grönt folkhem.

Regeringens politik och budgetproposition går tyvärr i helt motsatt riktning. Över en tredjedel av reformutrymmet läggs på ökade fossila subventioner, med ökade utsläpp som följd. De stärker inte välfärden utan utarmar centrala verksamheter för utbildning och vård.

Miljöpartiets budgetmotion innehåller en historiskt stor klimatsatsning på 100 miljarder kronor per år i tio år. Paketet innehåller pengar till industrins och hela samhällets omställning, en utbyggnad av den förnybara energin och kraftiga satsningar på energieffektivisering och klimatanpassning. För att alla ska kunna vara med i omställningen till en fossilfri fordonsflotta föreslår vi ett träffsäkert reseavdrag, en leasingcheck, bibehållen klimatbonus för elbilar och höjd skatt på bensin- och dieselbilar.

Vi lägger fram en kraftig förstärkning av miljöarbetet för att stoppa överfisket, bevara levande sjöar och hav, återvåta fler våtmarker och skapa bättre system för att bevara värdefull natur.

Människor måste också ha ekonomiskt stöd i krisen. Därför föreslår vi en skattereduktion för människor som bor i glesbygd och höjt barnbidrag, höjt studiestöd och höjd allmän pension samt inför ett högkostnadsskydd för tandvård.

Att välfärden fungerar är avgörande för människors vardag och trygghet. Utbildning och vård ska hålla hög kvalitet för alla. Högre generella statsbidrag till landets kommuner och regioner är då avgörande. Våldet måste minska, såväl på gatorna som i hemmet. Ökat stöd till kvinnojourerna måste till.

Vår budget tar fasta på att samarbete bygger styrka. Gemensamma globala utmaningar löser vi tillsammans. Därför föreslår vi en biståndsbudget där målet är 1,25 procent av BNI och 200 miljoner till Loss and Damage-fonden inom COP 27. I vårt förslag om det nya gröna folkhemmet finns lösningar på flera av de utmaningar vi nu har att ta oss an.

Om riksdagen genom sitt beslut den 13 december 2022 ger den ekonomiska politiken en annan inriktning och andra utgiftsramar än de Miljöpartiet vill se och att vårt förslag inom utgiftsområde 5 ligger över det belopp som riksdagen fastslagit kan vi inte reservera oss till förmån för vårt förslag. Vår budgetmotion ska ses som ett samlat och sammanhållet alternativ. Den återfinns i vår partimotion 2022/23:2275. Motionen behandlas i betänkande 2022/23:FiU1. Vi avstår därför från ställningstagande när det gäller anslagsfördelningen inom utgiftsområde 5. Vi lägger istället fram ett särskilt yttrande om Miljöpartiets politik inom utgiftsområde 5.

Sverige ska vara en internationell röst för demokrati, fred och mänskliga rättigheter. Nu är inte tiden för att backa från våra internationella åtaganden – tvärtom. Regeringens politik är ett bakslag för den svenska utrikes- och utvecklingspolitiken och ett tydligt avsteg från de värden som framhölls när Sverige drev en feministisk utrikespolitik. Samarbete är avgörande i en svår tid med svåra utmaningar. Därför vill vi att Sveriges avgifter till internationella organisationer ska förbli på den nivå som vi sett de senaste åren.

Sverige ska bidra till militär nedrustning i världen. Dagens möjligheter till undantag för sådan export måste avskaffas eller begränsas mycket kraftigt. ISP kommer att behöva mer resurser för att hantera den ökade mängd ärenden som kan komma att bli aktuella i och med Sveriges medlemskap i Nato. Det är av yttersta vikt att ISP kan fortsätta att göra en noggrann prövning av bl.a. demokratikriteriet, särskilt nu när Sveriges internationella åtaganden öppnar

för export till länder som tidigare inte varit aktuella. Den svenska vapen-tillverkningen och vapenexporten får inte urholka arbetet för fred, demokratisering och mänskliga rättigheter.

Svensk forskning om nedrustning och icke-spridning i detta nya säkerhetspolitiska läge måste öka. Ryssland hotar att använda kärnvapen mot Ukraina, och de senaste åren har vi sett hur kemiska vapen använts i krigföring i bl.a. Syrien. I och med ett svenskt Natomedlemskap förväntas regeringen ställa sig bakom Natos kärnvapenpolitik. För att väga upp dessa nya hot om användning av kemiska eller nukleära vapen och i ljuset av en eventuellt ny kärnvapenlinje är det nödvändigt att forskningen om nedrustning och icke-spridning stärks kraftigt. Vi vill därför se ökade anslag till Utrikespolitiska institutet, Alva Myrdal-centrum för kärnvapenedrustning, Totalförsvarets forskningsinstituts verksamhet i fråga om CBRN och andra projekt som genomförs på området, både i Sverige och utomlands – särskilt inom kärnvapen, nedrustningspolitik generellt samt uppföljning av följdleveranser och användning av artificiell intelligens i vapensystem.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:1 Budgetpropositionen för 2023 utgiftsområde 5:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2023 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Motioner från allmänna motionstiden 2022/23

2022/23:1277 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2022/23:2041 av Morgan Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2022/23:2093 av Jacob Risberg m.fl. (MP):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell A i motionen.

2022/23:2202 av Kerstin Lundgren m.fl. (C):

Riksdagen anvisar anslagen för 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

BILAGA 2

Regeringens och motionärernas anslagsförslag

Anslag för 2023 inom utgiftsområde 05 Internationell samverkan

Tusental kronor

Anslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen			
			S	V	C	MP
1:1	Avgifter till internationella organisationer	1 333 554	±0	±0	±0	300 000
1:2	Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	183 294	±0	-10 000	-279	±0
1:3	Nordiskt samarbete	13 595	±0	±0	±0	±0
1:4	Ekonomiskt bistånd till enskilda utomlands samt diverse kostnader för rättsväsendet	4 826	±0	±0	±0	±0
1:5	Inspektionen för strategiska produkter	114 404	±0	±0	-139	±0
1:6	Forskning, utredningar och andra insatser rörande säkerhetspolitik, nedrustning och icke-spridning	79 358	±0	±0	±0	30 000
1:7	Bidrag till Stockholms internationella fredsforskningsinstitut (SIPRI)	28 402	±0	±0	±0	±0
1:8	Bidrag till Utrikespolitiska institutet (UI)	19 175	±0	±0	±0	±0
1:9	Svenska institutet	132 371	±0	±0	-448	±0
1:10	Information om Sverige i utlandet	15 475	±0	±0	±0	±0
1:11	Samarbete inom Östersjöregionen	170 215	±0	10 000	±0	±0
Summa för utgiftsområdet		2 094 669	±0	±0	-866	330 000

BILAGA 3

Regeringens förslag till beställningsbemyndiganden

Det har inte väckts några motioner med anledning av regeringens förslag till beställningsbemyndiganden.

Beställningsbemyndiganden för 2023 inom utgiftsområde 5 Internationell samverkan

Tusental kronor

Anslag	Regeringens förslag	Tidsperiod
1:2 Freds- och säkerhetsfrämjande verksamhet	50 000	2024–2026
1:11 Samarbete inom Östersjöregionen	180 500	2024–2030